

Чл. 6. — Овај Правилник ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 102.-XLV од 5. маја, 1932. год.

УПУТСТВА

II Бр. 14105. — У од 12. маја, 1932. год.,

за извршење обавезног осигурања по уговору, који је закључен с „Европским акционарским друштвом за осигурање робе и путничког пртљага у Београду“

На основи члана 4 Правилника о обавезном осигурању код редовног превоза путника у аутобусном саобраћају прописују се следећа Упутства за извршење обавезног осигурања по уговору, који је закључен с „Европским акционарским друштвом за осигурање робе и путничког пртљага у Београду“:

Чл. 1. — Извршење обавезног осигурања поверено је на основу уговора „Европском акционарском друштву за осигурање робе и путничког пртљага у Београду“ (скраћено: Европско).

Осигурање вршиће се у складу с уговором према овим упутствима. Права и дужности аутобусних предузећа и осигураних лица утврђују се на основи ових упутстава према следећим одредбама.

Чл. 2. — Обавезно осигурање вршиће се за саобраћај у даљини и у локалном саобраћају:

I. За заобраћај у даљину постојаће ова осигурања:

а) осигурање против незгода путника који путују аутобусима и моторним колима аутобусних предузећа којима она врше редовни путнички саобраћај по особи на највишу суму од:

1) динара 25.000.— за случај смрти;

2) динара 25.000.— за случај сталне инвалидности и

3) динара 100.— дневно за случај пролазне радне неспособности као помоћ за фактично настале трошкове лечења и губитка зараде, али најдуже кроз једну годину дана и највише 25.000 динара.

б) осигурање законске одговорности аутобусних предузећа за телесне повреде причињене трећим лицима која нису путници од стране аутобуса и моторних кола аутобусних предузећа, којима она врше редовни путнички саобраћај по особи на највишу суму од:

1) динара 25.000.— за случај смрти;

2) динара 25.000.— за случај сталне инвалидности и

3) динара 100.— дневно за случај пролазне радне неспособности, као помоћ за фактично настале трошкове лечења и губитка зараде, али најдуже кроз једну годину дана и највише 25.000 динара.

Највиши укупни износ отштете који се има платити за осигурања поменутих под б) у случају катастрофе при којој буде истодобно више особа повређено не може прећи динара 300.000.—

в) осигурање законске одговорности аутобусних предузећа за штете на стварима причињене трећим лицима која нису путници од

стране аутобуса и моторних кола аутобусних предузећа којима она врше редовни путнички саобраћај на највишу суму од динара 30.000.— у једном случају штете.

г) осигурање путничког пртљага и других предмета које путници собом носе на највишу суму од динара 1.000.— по особи.

II За локални саобраћај постојаће ова осигурања:

а) осигурање против незгода путника који путују аутобусима аутобусних предузећа одређених за редовни путнички саобраћај по особи на највишу суму од:

1) динара 25.000.— за случај смрти;

2) динара 25.000.— за случај сталне инвалидности и

3) динара 100.— дневно за случај пролазне радне неспособности, као помоћ за фактично настале трошкове лечења и губитка зараде, али најдуже кроз једну годину дана и највише 25.000 динара.

б) осигурање законске одговорности аутобусних предузећа за телесне повреде причињене трећим лицима која нису путници, од стране аутобуса аутобусних предузећа којима она врше редовни путнички саобраћај, по особи на највишу суму од:

1) динара 25.000.— за случај смрти;

2) динара 25.000.— за случај сталне инвалидности и

3) динара 100.— дневно за случај пролазне радне неспособности, као помоћ за фактично настале трошкове лечења и губитка зараде, али најдуже кроз једну годину дана и највише 25.000 динара.

Највиши укупни износ отштете, који се има платити из осигурања поменутих под б) у случају катастрофе при којој буде истодобно више особа повређено, не може прећи динара 300.000.—

в) осигурање законске одговорности аутобусних предузећа за штете на стварима причињене трећим лицима која нису путници, од стране аутобуса аутобусних предузећа којима она врше редовни путнички саобраћај на укупну највишу суму од динара 30.000.— у једном случају штете.

г) осигурање путничког пртљага и других предмета које путници собом носе на највишу суму од динара 500.— по особи.

Да ли се аутобусни саобраћај има сматрати локалним саобраћајем или саобраћајем у даљину биће меродаван текст дозволе за обављање аутобусног саобраћаја.

Чл. 3. — Обавеза Европског постоји у границама највиших сума осигурања поменутих у чл. 2. у оним случајевима у којима аутобусна предузећа одговарају по постојећим законима и законским прописима.

Осигурање се не односи на штете настале услед ратних догађаја, побуна, штрајкова и насиља маса.

Осигурање се не протеже на органе који су у служби аутобусних предузећа ни на лица која се возе изван места одређених за путнике као на крову, на степеницама, на делу где се налази мотор и сл. нити на она лица која путују без возне карте односно која нису платила премију осигурања.

Чл. 4. — Сваки путник који путује аутобусима или моторним колима аутобусних предузећа којима она врше редовни путнички саобраћај на подручју Краљевине Југославије осигуран је без икаквих даљних формалности самом куповином возне карте против незгода у смислу чл. 2. I а, односно II а. за време вођења односно важења возне карте.

Возну карту мора имати сваки путник. Ако путник плаћа вођњу по пуној и повлашћеној цени, премија осигурања урачуната је у цени возне карте, вози ли се бесплатно плаћа само премију осигурања означену на возној карти.

Као незгода подразумева се свака телесна повреда која се може лекарски сигурно установити и коју осигурано лице задобије без своје воље и кривице услед изненадних спољних механичких утицаја.

Чл. 5. — Код осигурања против незгода дужности су Европског:

а) у случају смрти. Ако незгода у року од једне године дана, рачунајући од дана када се догодила, проузрокује смрт исплатиће Европско у чл. 2 поменуте износе отштета у граници највиших сума осигурања ономе лицу или оним лицима, која имају по закону право на отштету за смрт осигураника. Ако се ова лица не могу одмах означити, Европско је овлаштено да отштетни износ положи у судски депозит. Све накнаде које би се на инвалидност евентуално исплатиле пре смрти, одбиће се од осигуране суме.

б) у случају сталне инвалидности. Ако незгода у року од године дана рачунајући од дана када се она десила проузрокује сталну радну неспособност, платиће Европско при потпуној инвалидности оштетни износ по чл. 2 у границама највише суме осигурања, а при делимичној инвалидности, делимични износ који одговара степену инвалидности. При утврђивању отштете морају се узети у обзир могућности повишења и снижења степена инвалидности.

в) у случају пролазног онеспособљења за рад. Ако незгода има за последицу пролазно онеспособљење за рад платиће Европско за време лечења, а најдуже за време од једне године дана рачунајући од дана када се незгода догодила, као помоћ за фактично настале трошкове лечења и губитак зараде отштету од највише динара 100.— дневно, али укупно не више од динара 25.000.— кроз једну годину дана (чл. 2 I а.) 3, чл. 2 I б) 3, чл. II а) 3, чл. 2 II б) 3). При делимично пролазном онеспособљењу за рад плаћаће се сразмерно мања накнада.

Ако неспособност за рад уопште није смањена, платиће Европско само потребне и стварне трошкове који су настали услед лекарског лечења за време лечења у висини наведеној у предњем ставу, али ипак највише за једну годину дана.

г) ако су на последицу незгоде деловале болести и телесни недостаци повређеног лица, смањиће се отштета сразмерно утицају тих болести и недостатака.

д) ако је радна способност повређеног лица била трајно смањена још пре наступеле

незгоде услед ђолести и недостатака, одбиће се од укупне инвалидности после незгоде, степен раније инвалидности.

Чл. 6. — 1) Осигурање законске одговорности за телесне повреде трећих лица односи се на одговорност аутобусних предузећа за телесне повреде у смислу чл. 2. I. б) и II б), причињене трећим лицима која нису путници од стране аутобуса и моторних кола аутобусних предузећа којима она врше редовни путнички саобраћај.

2) Осигурање законске одговорности за штету на стварима трећег лица протеже се у границама чл. 2 I в) и II в) на законску одговорност која терети аутобусна предузећа као сопственике путничких аутобуса за штете причињене од стране путничких аутобуса на власништву трећих лица која нису путници.

Чл. 7. — Осигурање путног пртљага и других предмета односи се у оквиру сума осигурања поменутих у чл. 2 I г) и II г) на путни пртљак и остале предмете које путници у путничком аутобусу собом носе и чији је превоз дозвољен аутобусним предузећима по законским прописима.

Накит, прави бисер, драго камење, сатови, златни и сребрни предмети, драгоцености, готов новац, банкноте, хартије од вредности, документи и сл. изузимају се од осигурања.

Чл. 8. — За обавезе преузете осигурањем поменутих у чл. 2 и 3 добија Европско од сваког путника, односно од сваке возне карте следеће премије и то:

I У саобраћају у даљини:

код удаљености од:

1 до 25 км.	1.—дин.
до 50 км.	1.50 дин.
до 75 км.	2.75 дин.
до 100 км.	3.50 дин.
преко 100 км.	4.50 дин.

II У локалном саобраћају:

Динара 0.25.

Ове премије плаћају путници при куповању возне карте у којој је садржана премија осигурања.

Ако једно лице које путује аутобусом има више возних карата нема право на вишеструку накнаду из односа осигурања. Европско одговара за једног путника само до висине суме осигурања предвиђене у чл. 2.

Чл. 9. — Кад се догоди незгода или штета поднеће оштећено лице и аутобусно предузеће или њихови заступници одмах и без одлагања, а најкасније у року од осам дана у препорученом писму пријаву Европском о начину и свима околностима под којима се незгода или штета догодила. У пријави треба означити име и личне податке повређеног односно оштећеног лица.

Аутобусно предузеће или његов заступник мора одмах пријавити случај штете и код најближе власти, записником установити узроке, природу и обим штете и по могућству што пре послати Европском сва приспела акта и евентуалне тужбе које се односе на случај штете.

Лице које има право на отштету дужно је да Европском да на сваки његов захтев истинита обавештења која се односе на незгоду или штету и да му стави на расположење све доказе потребне за установљење отштетне дужности и њеног обима. Право на отштету може се доказивати свим дозвољеним доказима.

Приликом незгоде треба одмах затражити лекарску помоћ, лекарску негу продужити до краја лечења и постарати се за примерно лечење те уопште настојати да се последице незгоде што више уклоне и смање.

Лице овлаштено на тражење отштете дужно је да упути лекаре који су га лечили у незгоди или кадгод пре, да на трошак Европског пруже у свако доба истоме потребна обавештења.

Лекарима Европског треба у свако доба дозволити да дођу повређеном лицу и да га прегледају. Њиховим налазима има се повређено лице покоравати уколико томе нису противни постојећи прописи. Европско има право у случају смрти да захтева обдукцију леша.

Европско је дужно да одмах узме у поступак и да по могућству што пре и што предусретљивије реши сваки случај штете који му је пријављен, довољно доказан и за који према одредбама осигурања одговара.

Ако странка свој отштетни захтев пријави аутобусном предузећу, мора аутобусно предузеће о томе одмах обавестити Европско, које ће предузети даље мере.

Ако оштећено лице покрене парницу против аутобусног предузећа или против Европског или против обе стране за накнаду штете

у оквиру одредаба осигурања, мора аутобусно предузеће издати пуномоћије за вођење парнице оном правном заступнику кога му Европско именује.

Трећим лицима која су одговорна за регрес има се благовремено и правоваљано навести спор.

Аутобусно предузеће је надаље дужно да преда Европском и опуномоћеном адвокату сва друга жељена обавештења која су за просуђивање и решење случаја штете од било какве важности, те му у опште пружати за окончање предмета сву целисходну потпору.

Ако лице овлаштено на тражење отштете тужи само аутобусно предузеће, водиће се парница на име аутобусног предузећа. Аутобусно предузеће нема права без претходног пристанка Европског признати отштетне захтеве или закључивати споразум.

Европско је дужно да плати у оквир одредаба о осигурању судски досуђене отштетне суме, а осим тога и опадајуће парничне трошкове.

Чл. 10. — 1) Европско има од свих лица којима је на основу услова о осигурању платило отштету издејствовати правоваљану изјаву по којој ова лица уступају Европском до висине плаћене отштете свој целокупни отштетни захтев против аутобусног предузећа или његовог органа као и против свих других одговорних лица.

2) Европско нема права регреса које му као осигурачу припада против аутобусног предузећа или његовог органа у погледу отште-

те које је платило или ће платити лицима која на основу одредаба о осигурању имају право тражити отштету. Европском припада ипак право регреса против аутобусног предузећа до висине плаћене отштете када се докаже да су штете намерно причињене од стране аутобусних предузећа или његових органа као и у оном случају када стручна комисија одређена од стране надлежне власти у којој Европско може имати свога претставника, установи да је случај штете настао услед неисправног возног материјала односно због погонске неспособности возила.

3) Ако су за насталу незгоду и штету одговорна трећа лица или предузеће, право регреса остаје Европском према њима нетакнуто. За остварење оваког регресног права дужно је аутобусно предузеће дати Европском потребне податке односно пуномоћија.

Чл. 11. — Службу осигурања спровешће Европско о своме трошку у споразуму са „Путником“, акционарским друштвом за саобраћај путника и туриста у Краљевини Југославији у Београду, односно посредством главних заступништава друштва „Путник“ у седиштима бановина (у даљем тексту скраћено Путник).

Возне карте за аутобусне вожње израдиће Европско на властити трошак. Ове карте садржаће уједно возну цену, премију за осигурање и допринос за ванредно искоришћавање путова.

Наплаћивање доприноса за путове као и његово обрачунавање регулише Министар грађевина посебним прописима Упутстава за наплату ванредног доприноса.

Овако израђене возне карте предаће Европско у довољној количини на жигосање сувим жигом надлежној Банској управи, Техничком одељењу, за линије на територији те бановине. Банска управа предаће жигосане карте на реверс главном заступништву друштва „Путник” у седишту бановине, које ће ове карте само или преко осталих својих подружница у бановини продавати у блоковима од 25, 50 или 100 комада аутобусним предузећима наплаћујући при том од њих за сваки блок онолику суму, колико износи путни допринос и премије осигурања.

Возне карте садржаваће упутство о обавезном осигурању као и примедбу да ће се свака злоупотреба возне карте кажњавати.

Аутобусна предузећа примаће од путника возне карте на основу поруџбенице и потврде о пријему и то од оног уреда Путника, који је територијално најближи аутобусном предузећу. Односне тисканице добијаће се код Путника бесплатно.

Аутобусна предузећа дужна су старати се да увек имају довољну залиху возних карата за локални саобраћај и за саобраћај у даљину.

Возне карте како за локални саобраћај тако и за саобраћај у даљину, израдиће се у разним бојама.

Аутобусна предузећа имају од путника наплаћивати, односно у цену возне карте урачунати у чл. 8. прописане премије осигурања. С обзиром на табелу за наплату путног доприноса израдиће се возне карте за 9 зона у разним бојама, а премија осигурања за сао-

браћај у даљини прописана у чл. 8 наплаћиваће се по овим зонама:

I зона	до	5 км.	премија	дин.	1.—
II	„	10	„	„	1.—
III	„	25	„	„	1.—
IV	„	50	„	„	1.50
V	„	75	„	„	2.75
VI	„	100	„	„	3.50
VII	„	150	„	„	4.50
VIII	„	200	„	„	4.50
IX	„	преко 200	„	„	4.50

У локалном саобраћају има се од путника наплатити односно у цену возне карте урачунати премија осигурања од дин. 0,25. Карте у локалном саобраћају израдиће се по зонама према потреби.

Возне карте биће снабдеване текућим бројевима и серијама те увезане у блокове. У локалном саобраћају манипулисаће ове карте са купоном, а у саобраћају у даљину са копијом.

Карте издаће се путницима на тај начин да се возна карта уручи путнику а купон односно копија возне карте да остане у свеску.

Када се возне карте поручују поштом послаће путник возне карте аутобусном предузећу поузећем (доплатом) на износ нападајућих премија осигурања и путног доприноса.

Само оне возне карте смеју се ставити у саобраћај, које жигосане од стране банских управа прима и издаје Путник.

Чл. 12. — Аутобусна предузећа дужна су у својим колима видљиво истаћи објаве које обавештавају публику о обавезном осигурању. Ове објаве предаће Европско бесплат-

но аутобусним предузећима посредством Путника.

Аутобусна предузећа морају се старати да ове објаве буду у свако доба у колима извешене.

Чл. 13. — Министарство трговине и индустрије надзираће вршење осигурања посредством својих органа.

Европско је такођер овлаштено вршити контролу над службом осигурања односно над употребом возних карата по својим властитим намештеницима. Ови се намештеници имају на захтев аутобусног предузећа или његовог органа исказати легитимацијом изданом од Европског у Београду а овереном од надлежних власти.

Чл. 14. — Осигурање у смислу ових Упутстава почеће се извршавати од 1 јула 1932 г. Аутобусна предузећа дужна су да од овог рока употребљавају само возне карте прописане у чл. 11 ових Упутстава.

Чл. 15. — Аутобусна предузећа која се не придржавају одредаба ових Упутстава односно која не издају возне карте прописане овим Упутствима казниће се по § 399 ст. 1 т. 11 Закона о радњама казном од 200 до 10.000 динара, у колико се дело не кажњава по Кривичном закону. Ако су предузећа била у току последњих пет година три или више пута кажњавана те ни после опомене не вр-

ше осигурање у смислу Одредаба ових Упутстава може им надлежна власт казненом пресудом одузети право на обављање рада до једне године или за увек.

По § 397 Закона о радњама казниће се као иступ у смислу чл. 5 Правилника о обавезном осигурању код редовног превоза путника у аутобусном саобраћају од 5 априла 1932 г. II Бр. 3809/У сваки пропуст и свака радња аутобусних предузећа која је у противности с њиховим дужностима прописаним овим Упутствима.

Контролни органи достављаће опажене неправилности и неуредности ради даљег поступка надлежној општој управној власти првога степена.

Чл. 16. — Ова Упутства добијају обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 127. — LVIII од 6. јуна 1932. год.